SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 84/03-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. mája 2003 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. M. B., bytom M., zastúpenej advokátom JUDr. O. Š., so sídlom Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia jej základného práva vlastniť majetok a porušenia ústavných podmienok jeho vyvlastnenia upraveného v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia základného práva podnikať upraveného v čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia ľudského práva vlastniť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v nadväznosti na porušenie čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 12. novembra 2002 č. k. 15 Co 215/02-120 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 25. februára 2002, č. k. 5 C 183/01-84, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. M. B. v časti, v ktorej namieta porušenie svojich základných práv upravených v čl. 20 ods. 1 a 4 a v čl. 35 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a práv upravených v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v nadväznosti na porušenie čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd

a) rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 25. februára 2002 č. k. 5 C 183/01-84 o d m i e t a pre nedostatok právomoci;

b) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 12. novembra 2002 č. k. 15 Co 215/02-120 o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo doručené 21. februára 2003 podanie MUDr. M. B., bytom M., (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. O. Š., so sídlom Advokátska kancelária, B.,. Z obsahu podania vyplýva, že ide o sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok a porušenie ústavných podmienok jeho vyvlastnenia upraveného v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, porušenie jej základného práva na podnikanie upraveného v čl. 35 ods. 1 ústavy a porušenie jej ľudského práva vlastniť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v nadväznosti na porušenie čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 12. novembra 2002, č. k. 15 Co 215/02-120, ktorý bol sťažovateľke doručený 12. decembra 2002, keď nadobudol aj právoplatnosť, a rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) z 25. februára 2002 č. k. 5 C 183/01-84.

Označeným rozsudkom okresný súd zamietol žalobu sťažovateľky proti odporcovi Všeobecnej zdravotnej poisťovni, so sídlom Mamateyova 17, Bratislava, o zaplatenie 45. 576,98 Sk s príslušenstvom a krajský súd označeným rozsudkom tento rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Okresný súd argumentoval v odôvodnení napadnutého rozhodnutia tým, že návrh je podaný predčasne vzhľadom na § 34 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových

a občianskych zdravotných poisťovni v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 273/1994 Z. z.), podľa ktorého bol odporca (Všeobecná zdravotná poisťovňa) povinný uhradiť navrhovateľke (sťažovateľke) dlžobu po poisťovni Perspektíva do 24 mesiacov od nadobudnutia účinnosti vyhláseného konkurzu (rozhodnutie o vyhlásení konkurzu bolo právoplatné 21. mája 2001), ak svoj záväzok voči nej preukáže. Krajský súd oprel svoje rozhodnutie aj o tú skutočnosť, že z obsahu vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa je nepochybné, že na majetok zrušenej poisťovne bol vyhlásený konkurz, čím došlo k prerušeniu likvidácie, ktorá do dňa rozhodovania Krajského súdu v Bratislave nebola právne ukončená. Pretože nie je známa výška majetkového zostatku zrušenej poisťovne ani rozsah uspokojených záväzkov poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam, nemožno konštatovať nemožnosť uspokojenia týchto záväzkov z majetku zrušenej poisťovne, a tým ani prechod záväzkov na Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, resp. inú poisťovňu.

Podľa právneho názoru sťažovateľky okresný súd a krajský súd v namietaných rozsudkoch aplikovali také znenie ustanovenia § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z., ktoré sa stalo súčasťou tohto zákona až po uplatnení jej práva cestou súdnej žaloby, prostredníctvom novelizácie vykonanej zákonom č. 233/2001 Z. z., čím *„bol narušený inštitút právnej istoty, s ktorým v právnom štáte úzko súvisí požiadavka zachovania legálne nadobudnutých práv. Vo všeobecnom vyjadrení to znamená, že nikomu nemožno odňať jeho riadnym spôsobom nadobudnuté práva na základe neskoršie vydaného právneho predpisu. Táto požiadavka ako imanentná súčasť právnej istoty sa vzťahuje predovšetkým na základné práva a slobody, ktoré sú v zmysle čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.“* .

Z tohto právneho východiska vyvodzuje sťažovateľka záver, že v namietaných rozsudkoch okresný súd a krajský súd interpretovali a aplikovali ustanovenie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. v rozpore s ústavou, čím došlo k porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj k porušeniu jej základných práv upravených v čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 ústavy, ako aj ľudského práva upraveného v čl. 1 dodatkového protokolu.

Keďže podanie neobsahovalo všetky náležitosti predpísané zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd vyzval sťažovateľku na doplnenie podania s osobitným zreteľom na upresnenie návrhu, ako má vo veci ústavný súd rozhodnúť. Sťažovateľka doplnila svoje podanie v súlade s výzvou ústavného súdu listom doručeným ústavnému súdu 25. marca 2003.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vyniesol tento nález:

„Zamietnutím návrhu na zaplatenie 45.576,98 Sk s príslušenstvom rozsudkami Okresného súdu Bratislava V. č. k. 5 C 183/01-84 a Krajského súdu Bratislava č. k. 15 Co 215/02-120 v dôsledku aplikácie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na rovnosť garantovanú čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR, práva na podnikanie zakotveného v čl. 35 ods. 1 Ústavy SR, práva vlastniť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a k prekročeniu podmienok vyvlastnenia, ktoré sú zakotvené v čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Zároveň došlo aj k porušeniu ustanovenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré je vyjadrením princípu právneho štátu.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. 11. 2002, č. k. 15 Co 215/02-120 a rozsudok Okresného súdu Bratislava V. zo dňa 25. 2. 2002, č. k. 5 C 183/01-48 sa zrušuje.

Slovenská republika je povinná zaplatiť navrhovateľke čiastku 50.000,- Sk k rukám navrhovateľa do troch dní odo dňa právoplatnosti z titulu primeraného finančného zadosťučinenia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Podľa názoru ústavného súdu v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia označených základných ústavných práv rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 183/01-84 nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. O ochrane ústavných práv sťažovateľky, ktorých porušenie namieta, vo vzťahu voči okresnému súdu rozhoduje v odvolacom konaní krajský súd. Preto vzhľadom na uvedenú zásahu subsidiarity nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 183/01-84 z 25. februára 2002.

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bolo treba túto časť sťažnosti odmietnuť pre nedostatok právomoci.

2. Zvyšok sťažnosti, ktorým sťažovateľka namieta porušenie ústavných práv rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 215/02-120, treba považovať za zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Podľa názoru ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že by rozsudok krajského súdu bolo potrebné považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Bolo nepochybne v právomoci krajského súdu príslušné zákonné ustanovenia vyložiť. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad krajského súdu z ústavného hľadiska neospravedlniteľný a neudržateľný, tak aby jeho následkom došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, ktoré sťažovateľka namieta. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na tú skutočnosť, že krajský súd potvrdil zamietnutie žaloby z dôvodu jej predčasnosti. Nedošlo teda k tomu, že by krajský súd považoval nároky sťažovateľky za nedôvodné s konečnou platnosťou, a to ani v tej časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala prisúdenia majetkových sankcií. Preto v tejto časti podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená.

K namietanému porušeniu čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd ústavný súd uvádza, že ich aplikácia sa v individuálnych sťažnostiach viaže na vyslovenie individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny

základných práv a slobôd bez vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode sťažovateľa je zjavne neopodstatnená (I. ÚS 34/96).

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (I. ÚS 57/03) po jej predbežnom prerokovaní v senáte odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2003